

Megjelenik hetenkint háromszor a. m. kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre	10 frt.	6.
Félévre	5	50 kr.
Évnyegyedre	3	"
Egy órára	1	"

Szerkesztői szállás:

belső tordantéza 192. szám.

Kiadó hivatal:

Köszönetek Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI LAP.

Hirdetési díj:

öt hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr. 2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. blyegdíj.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelik Alajosnál (Wollseile 22.) Haasenstein és Voglornál (Neuer-Markt 11. szám.)

Pesten: Zeisler M. (Király utca 60. sz.)

Nyiltéri cikkek

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez csimzendők. Előzetes s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelteik.

Előfizetési felhívás

„K. KÖZLÖNY“

1870. oct.—dec. évfolyamára.

Előfizetési-díj:

octob.—decemberi évfolyamra 3 frt., egy órára 1 frt. o. é.

„K. KÖZLÖNY“

magán távsürgönye.

Feladatott Pesten szept. 28-án 10 ó. 5 p. este.

Erkezett Kolozsvárra 28.án 10 ó. 10 p. este.

Hirlik, Beust megígérte volna Thiersnek, hogy a francia köztársaságot végleges megalakulása után elismeri. Napoleon állítólag manifestumot készít a francia nemzethez; a mostani kormányférfiakat bitolóknak, feleségülöknek nevezi; békét ajánl. Bazaine és Urich (porosz források szerint) Napoleon, illetőleg a regnesség mellett nyilatkoztak. A poroszok csak Párisban tartják lehetségesnek a békekötést. Bazaine újból alkudozik Metz átadása iránt. Páris tulajdonképi ostromát october másodikára várják, a városban a rendtelenség növekszik.

Porosz békeszerző.

¶ Bismarck ép most kerei Páris alatt az „anyagi biztosítékokat“ az „erőszakos“ támadó francia német ellenében; e végett, mint sept. 13-ki és 16-ki diplom. körirataiból is kitetszik, „jobb határt akar Németországnak szerezni még pedig úgy, hogy „védelmi bástyákat kerít Németország birtokába“ (Metz és Strassbourg), s a nélkül, hogy „Franciaország belügyeibe avatkoznék“ elfoglalja és német kaptára huzza a francia Alsacet és Lorain egy részét, mert ezt így és nem másként kívánja „a német nép egyhangú (?) véleménye“, s főleg, mert a területek 200 év előtt Németországhoz tartoztak, tehát visszacsatolandók a miatt is, nehogy a francia ismét „alávalóan és istentelenül támadjon;“ e határkiigazítással Bismarck arra is példát akar adni, hogy Poroszországnak „senki sem vetheti szemére az önmérséklet hiányát, ha e jogos (?) és méltányos (!) követelésekhez ragaszkodik;“ megnehezítvén a francziáknak a támadást „egyszermind Európá békéjének érdekében cselekszik,“ s a német hazá biztonlétét garantirozza. E szerint, a modern pacificator megszerzi Európának a rendet, és biztosítja Németország integritását — talán szabadságát is!

Lásuk legelőbb is a békeszerzés ilyen eszközökre való jogoságát.

Ezt a jogoságot Bismarck a „Macht geht vor Recht“ elvével, a hódító fegyverjoggal indokolhatja csupán; mert a 200 év előtti birtokjog — mely talán el is évelt — az I. Napoleon által néhaival tett imperiumot illethetné és nem a Nagy-Borussiat.

Már 1764-ben szövetséget kötött a porosz hatalom az oroszral a végett, hogy a lengyel köztársaságot, ha kell a fegyverek erejével is megóvják az ő alkotmányának és alaptörvényeinek felforgatásától („en cas de besoin recours à la force des armes pour garantir la république du renversement de sa constitution et de ses loix fondamentales.“) Tehát, nem elegendő bele a lengyel nemzet belügyeibe, fenntarták a „liberum veto“ és a szabad confederatio alaptörvényeit, melyek aláásták Lengyelország létét, nyitva tartván az utat a porosz és orosz csel-szövényeknek. Megváltatván orosz fegyverek közt Poniatowsky Szaniszlót lengyel királylyá, s a porosz és orosz 1764. april 11-kén oltalmuk alá vevén a lengyel dissidenseket (protestansok és görög orthodoxok), benyomultak előbb az orosz, utóbb a porosz seregk Lengyelország területére. A két hatalom diplomatiája elvitte a dolgot odáig, hogy az 1772. február 17-ki orosz-porosz titkos szerződés alapján létrejött az első felosztás. Poroszország ekkor elfoglalt: 631 □ mfdet 4—500,000 lakossal. Az étvágy azonban evés közben jött meg s így,

daczára az 1790. mart. 29-én kötött porosz-lengyel véd- és dacsszövetségnek (Martens Recueil III. 161.) elkövetkezett a második felosztás is, bár Goltz gróf porosz követ királyi nevében tudatta volt a lengyelekkel „mennyre örül királyi annak, hogy Lengyelország egy józan és czélszerű alkotmányt (1791. máj. 3-ki alkotmány) adott magának,“ s május 28-án a király maga saját kéziratában (Poniatowskyhoz intézve) „szerencsésnek vallá magát, hogy a lengyel nemzet függetlenségének, szabadságának biztosítására közreműködhetett“ (Oginsky, Memoires I. 120.) — 1793. január 4-kén aláírta a porosz király az orosz-szal a második felosztást, s beküldte csapatait Nagy-Lengyelországba, és páratlan anyagi és morális erőszak folytán átengedett magának 1061 □ mfdet 262 várossal (közülük Danczig és Thorn) 8274 falut 1.126,389 lakossal. A második felosztást négy év múlva a harmadik követte, s az 1797. január 20-ki orosz-porosz szerződés alapján Poroszország ismét elfoglalt a lengyel földből 1000 □ mfdet 1 millió lakossal. Tehát Poroszország 1772. febr. 17-től 1797. január 26-ig 25, év alatt és kilenczvennyolcz, illetőleg hetvenhárom év előtt 2692 □ mfdet és 2.636,389 lakost szakasztott el Lengyelország területéből.

Valjon meggondolta-e Bismarck azt, hogy ha a 200 év előtti birtokjog érvénye elismertétnék, e joggalapon egykor Lengyelország is visszakívánhatná a 73 év előtt elkobzott országrészeket, bizonytal több joggal mint követeli ma a porosz, a néhai római német imperium czimén a 200 év előtt Franciaországhoz csatolt Elsass és Lotharingiát, mert ezek ma is francziák akarnak maradni, míg azok nagy része maig sem akar németté válni. No de Lengyelország élő-halott s az ilyenek követeléseitől Bismarck nem sokat tart. Hanem a jogra se hivatkozzék ám, mert ez ellene szól; ne piszkolja be azt a lobogót, mely alá egykor Európa népei sorakozandnak.

Nagyon kétes, hogy Bismarck pacificatioja megszerezhesse Németországnak a kellő biztonlétet. Ezt a francia nemzet iránt tanusítandó mérséklet és a Németországban megállapítandó szabadság által lehetne elérni és korántsem az által, hogy Franciaország területét megcsontkítja; így a német nemzetnek s Európának egy második 30 éves háborút készít elő, s nyakig fegyverbe öltözésre kényszeríti a többi Európa mellett magát az annyit áldozott német nemzetet is, az óriás fegyverzaj közt lehetlenné tevén az alkotmányos szabadság megszilárdulását.

Végül a porosz békeszerző őszintesége és szabadelvü irányja mellett szólának „az isteni félelem és tiszta erkölcs“ új világbirodalmában eszközölt katonaság és lánczos elfogatások, a mint arról ékesen beszélhetnének a Königsberg, Lötzen és Spadau váraiba — usque ad bene placitum Voegel von Falckensteins kihallgatás nélkül elszállásolt exminiszterek, valóságos hírlapszerkesztők, népszerű, előkelő német polgárok és kristály jellemű demokráták. A francia földön erről szól azon kiáltvány, mely a hazájokat védő francia nem-szerezendbeli katonákat és polgárokat banditáknak nevezi, kiket hadi törvényszék elébe fognak a poroszok állítani s így megérhetnők hogy a francia nép egész a férfi lakosságát 10 évi várfogságra viszik Poroszországra — természetesen csak úgy — ha lehet.

A hazafi erények iránti tisztelet és az államférfiúi önmérséklet másik fényes példája pedig az, hogy két francia tartomány, sok ezer milliárd hadi kárpótlás és francia várak lerombolása, illetőleg német védbástyákká átalakítása mellett még azt is követeli Bismarck: adassanak a poroszok kezébe a Párisi védelmező érdek, vagy is: Franciaország hajtsa nyakát a berlini igába. Hogy a mindenható északnémet kancellár tervi diadalszekere elébe fogta a német népet — ezt szánakozva szemléljük; de, hogy az európai demotratia zászlóját, Páris s vele a francia nemzetet is járomba sorozhassa — ebben legyen szabad — az 500,000 német szurony daczára kételkednünk; különben elmondhatná Európa: elbukott

Franciaország — oda az igazság — a szabadság!

A „Times“ a porosz-francia békealkuról.

A „Times“ 20-ról egy cikkében a Favre és Bismarck közti értekezlet lehet eredményeit tárgyalja. „Favre és Bismarck“ — egymond a többek közt — „ezóta már bízhatólag tisztában vannak az iránt, hogy vajjon lehet e reményük békekötésre jutni el, vagy pedig el kell válniok s a háborúnak szabad folyamot engedniök. Bizonyosan tarthatjuk, hogy ők nem akarnak könnyelműleg lemondani a béke lehetőségéről. Ha így nem állana a dolog, mostanra s jövőre is kétségbe kellene esnünk a béke felől. Köthetnének ugyan fegyverszünet időről időre, midőn a kimerültség szükségé bármely föltételek elfogadására kényszerítne, s e fegyverszünet szerződés nével is disztinguáltétnék föl, — de egy nemzetközi viszály valódi elintézése csak akkor lehetséges, midőn a diplomaták őszinte béke-óhaját által vannak lelkesítve. Ily körülmények közt az állandó béke lehetséges, mivel mindkét fél igazságos óhaját lenni. Azon tény, hogy alkudozások nyitattak meg, hogy Bismarck elfogadja Favre-t, s békeföltételekről értekezik vele, elegendő válaszul szolgál a berlini lapokban vaktában közléteit nyilatkozatokra, s igazolja az értekezletben köztölt reményeinket. Ismételtéjthik itt azon már előbb tett megjegyzésünket, hogy Németország államférfiúi s katonai geniusa a királylyal van, Páris előtti főhadiszállásán; s hogy Berlin egyelőre pusztán hagyott. A király s tanácsadói soha sem álmodhattak arról, hogy a császári regnőségén kívül bármely más kormánylyal vonakodjanak alkudozni, s meg vagyunk róla győződve, hogy ők szintoly kevéssé akarják megtagadni az értekezlet bármely oly kormánylyól, mely hajlandó lenne elfogadni föltételeiket.

Az, a mit Vilmos király s kancellárja kívánának, s jogosan kívánának, csupán abban áll, hogy elegendő biztosítékok legyen a megállapítandó békeszerződésnek hiven megtartása iránt; s ha valamely szerződés föltét meg lehetend egyezni, az ideiglenes kormánylyal hatalmában áll elegendő biztosítékok nyújtani nekik, míg az a constituante által meg fog erősített. A szerződés kidolgozása nem jár komoly nehézségekkel. A valódi kérdés abban áll, hogy vajjon a főszemélyek akarnak e kiegyezkedni; s erre a válasz homályos, mivel a német cabinet soha sem tevő közlé kívánatainak hiteles előadását. „Félhivatalos“ lapok igen szabatos nyilatkozatokat közöltek ugyan; azonban e „félhivatalos“ lapok most már valódi értékek szerint becsteltetnek. Ha mi a király s tanácsadóinak politikájáról valami véleményt formálunk, az azok tettheire s az éles belátásunk iránt ekkép szolgáltatott bizonyítékokra kell alapítanunk; már pedig a multban semmi olyan sem létezik, mi azon következtetésre jogosítva föl, hogy a német vezetők oly engedményeket fognának kívánni, melyek önmagukra nézve politikai veszélyekkel teljesek, csupán azért, mivel azok ellenségeikre nézve fájdalomak lehetnének, még kevéssé hihetjük azt, hogy ők azokhoz még azon esetben is ragaszkodnának, ha e miatt mindaddig meg kellene hosszabbítani a háborút, míg Páris capitulatóra nem lesz kényszerítve.

Gr. Bismarck úgy bocsátkozik ezen, Favre-val való értekezletbe, mint a diadalmas Németország képviselője. Favrenek ama Franciaország nevében kell beszélnie, mely Párisig veretett vissza, mely kétségbeesett harcöt folytat a fővárosért, s mely bevallja, hogy jogosan kívánják meg tőle, hogy saját kormánylyának roz tettheit fizesse. „Németország könnyelműen támadott meg ama kormányly által, melyet mi eltűrtünk, s Németországnak joga van kárterítéshez.“ Ez Favre magatartása, s ha csak eddig volna, e magatartástól nem hiányzanék a méltóság; de Favre Franciaország számára azt igényli, hogy a bukásból előbbi helyzeténél nagyobb magasságra fog emelkedni, mivel az tisztább becsavágra fog törekedni. A jövőbeli Franciaország — mint ő kérkedve állítja — „szabad, nemeslelkű leend, kész lesz magát föltámasztani a jog- s szabadságért, minden politikai hódítást, s minden erőszakos propagandát visszautasítand, s nem leend egyéb becsavágya anél, hogy maga ura legyen, hogy saját erkölcsi s anyagi erejét kifejtse, s hogy szomszédaival testvéreileg mtködjék a polgárisodás haladására.“ Ez nemes festmény, s nem kétkedünk róla, hogy hiven tükrözi vissza Favre saját törekvéseit; azonban mi nem érezhetünk tökéletes bizalmat az iránt, hogy Franciaország ahhoz hű fog maradni, s nem várhatjuk azt, hogy az oly sokat szenvedett Né-

metország bizonyosnak tartandja ezen ígértet teljesítését. A kigyó, mint a németek mondják, elvette bőrt, de megtartja természetét. Elfogadván ezen képletet, erre azt lehetne válaszolni, hogy a jövőről való elegendő gondoskodás nem a kigyó fejének elvágásában, hanem romboló hatalmának elvételeiben áll. Mindazáltal világos, s ezt bizonyosan Bismarck is belátandja, hogy ezen metaphora szinty, mint a többi metaphorák nagy része is, csak részben alkalmazható. Egy nemzet nincs megsemmisítve egy tartomány elvesztése által, sőt az néha még erőt szerez a veszteségből; míg természetének mérge nemhogy kevesebb, hanem még hatályosabbá s veszélyesebbé lehet, azon bántalmaztatás következtében, mely rajta elkövettetett.“

Német lapok Ausztria-Magyarországról.

A berlini „Spener'sche Zg.“ legújában ismét az osztrák németekhez fordul s egész bóközönnel árasztja el őket, míg a kormányt, főleg pedig Beust grótot szemrehányásainak tüszurásaival bocsantja: „Franciaország uszályt hordva — írja a félhivatalos közlöny — foly Ausztria kiszert politikája. Az ország szerencsétlensége, hogy e politika kicsinyes, Franciaország mesterkedéseit utánzó, nem nagy, független, a birodalom legfőbb céljaiból folyó. A bécsi külügyminiszteriumnak kezdetben egész határozottan francziabarát állása, annak erélyes törekvése az európai békeliga ügyében (hogy Németországot győzelmei gyümölcseitől megfoszsa) a sietség, melylyel a párisi osztrák követet a köztársaságnál is acreditedál, eléggé világos jelei a Németország irányában való barátságatlan érzelmeknek és hogy e politika Ausztriában a helyes ut volt, ezt ma Bécsben egy politikai belátással bíró egyén sem fogja állítani.“

Még érdekesebb az „A. A. Z.“ egy bécsi levele, melynek czime „A német-osztrák szövetség.“ Bármily nézet uralkodjék is — mondja a levelező — Ausztria eddigi magatartásáról a német-francia háboruban, ma Ausztria nem tehet mást, mint jó barátságban lenni az egyesült Németországgal. Nem ismerjük — mondja tovább a levelező — a porosz államférfiak nézeteit az iránt, vajjon lényeges német érdeknek tartják e Ausztria épségének megóvását, nem tudjuk, Ausztriát csakugyan a legjobb előnévednek tartják a szláv világ ellen, vagy talán előnyösebbnek tartják az orosz hatalommal épen Ausztria rovására egyezkedni, miben Oroszország bizonyosan féltra eléjük jönne. Nem okoskodhatnának e a porosz államférfiak így is: Ausztria belső zavarai, mi nekünk nem elegendő védelem kelet ellen; s atoljuk annak német részét Németországhoz, akkor e rész segédforrásaival rendelkezünk, és még a magyarok és lengyelek maradnak, kik aránylag bizonyosan jobb elővédeképeznek az oroszok ellen? Ne vigyük a német kulturát, melyről a bécsiek beszélnek, hanem bizonyos porosz fegyelmet és rendet ezen országok administriójába, akkor Magyarország oly lahdat képez a szlávok és germánok között, melynél jobbat nem óhajthatunk.“ Levelező azonban ennyire még sem akar menni, s csak azt óhajlja, hogy Ausztria béküljön ki Németországgal. „A kormány — végzi cikkét a levelező — ne szorítsa a német-osztrákakat oly helyzetbe, hol csak dynastions és nemzeti érzelmeik közt választathatnának. Minkán Ausztria külfelé Németországra van utalva, kiután a német, mint a szláv részre fog állani a belpolitika terén is. Ha azután keleten szakadásra kerül a dolog, Ausztria sorsa Németország kezében lesz. Tehát a német hatalmat maga számára már most biztosítani, lenne az osztrák-magyar államférfiak legsürgetőbb feladata, s nincs oly drága ár, melylyel az ily szövetséget megfizethetik.“

Porosz válasz Jules Favre második jegyzékére.

Az officiosus berlini lapok, melyek kezdetben Jules Favre második jegyzékével nagyon csinynyán bántak el, most bízhatólag a főttáborból kapott utasítás folytán egészen másképp szólnak és a „Spener'sche Zg.“ Favre ellen oly hangon polemizál, mely nagyon valószínűtlenné teszi a közeli békét. E lap következőleg ír:

„Egyre nézve Jules Favre az első és második jegyzéke közt lefolyt tizenegy nap alatt, mégis tisztába jött magával; tudniillik arra nézve, hogy a jelen kormány nem bir rendszeres teljhatalommal, hogy csak egy napi hatalom, hogy Franciaország jogtalanságot követett el és hogy azt jóvá kell tennie. De még többet is kell tennie, és e kezdet után némi reményeket táplálunk erre nézve, hogy a francziák még azt is fel fogják fogni, mit valamennyi ország sajtója eléjük kiált.“

Arról ugyanis a francziáknak és ügyvédeknek teljesen le kell szokniuk, hogy a háború okát egyedül a császári kormányra hárítják, hogy büneiket csak abban találják, miszerint e kormányt elűzték. Mert éppen azért választották és túrták e kormányt, mert azt legalkalmasabbnak tartották arra, hogy Európában dőlőföven léphessenek fel és a békés szomszédokat megrabolhassák. Csak tekintsenek Thiersükre, kit most az ideiglenes kormány a külföldi udvarokhoz küldött. Vagy tagadni akarják-e ezen urnak Rajna vágyait, vagy egykori barátjaik érzelmeit, a szerencsétlen Orleans hercegeit, ki ép azért lett Franciaországban oly népszerűvé?

Nem voltak-e a francziák a köztársaság, a bourbonok, az orleansok és a napoleonok alatt ugyanazon ki nem elégíthető, dőlőfős, hódító vágyu nemzet?

Egy bajszállal sem jobbák Napoleonjuknál és csak azért engedtek meg nekik mindent, mert tudták, hogy ő vezeti őket a háborúba. Elég nyomorultan csak azért pártolnak el tőle, mert nem vinta ki a győzelmet, nem vezeti őket a Rajnán át. Ez, és ez egyedül Napoleon hibája. Az egész világnak nevetni kell e párisi pbrasion: — „Európában ki sem oszthatja Poroszország állítását, hogy Franciaország, ha szabadon szavazhatott volna, még akkor is háborút indít Poroszország ellen.“ Hisz legközelebb kimutattuk, hogy a mostani ideiglenes kormány tagjainak fele augusztus 16-án a háborúra szavazott.

Most a jelen viszonyok közt, mintán az ország fél seregét elvesztette, és polgárait köteles háborúba küldeni, most békeszeretőknek lenni és azt mondani: a hódítás politikája, az erőszakoskodó propaganda tőlünk távol fekszik, nem ismerünk más vágyat, mint hogy saját magunk urai legyünk, hogy szomszédainkkal a civilisatio előhaladásán közösen munkálkodjunk — ez nem mesterség. Ez urak talán még élnek 5—10 évig békében, de csak addig, míg a sereghez szükséges harcosokat előteremthetik, új borzasztó gyilkos eszközöket találnak, vagy valahol szövetségeset nyerne. És akkor ismét egy rajnaszomszjas Orleanst vagy Napoleont a háborúba követnek. Semmi sem állandó a francziáknál: csak a gög és a hódítási vágy.

Szóink szíval csak, ha Jules Favre azt mondja, meg akarjuk „semmisíteni“ a francia nemzetet. A béke komoly barátjaivá akarjuk tenni, ki akarjuk belső verni a háború iránti vágyat. Miután azonban, mint azt ezen ügyvédi beszéd is mutatja, csak folyvást regényképződés — és illúziókban élnek, meg kell őket a bajoktól gyógyítani, — meg kell velük ismertetni, hogy a Németország ellen intézett támadások állandó kárt hoznak rájuk, melyet a kormányok könnyelmű megváltoztatásával nem lehet egyszerűen lerázni, oly határt kell maguk előtt látni, mely őket nem csábitja, hanem elijeszti. Erre töreksenek seregeink és vezéreink, s nem törődnek azzal, ki uralkodik Franciaországban, és mint általában a kormány most már kilenczedszer e században. Alkudozni csak oly kormányval fogunk, mely állandóságot mutat fel, s mely az ország helyzetét józannal fel tudja fogni.

TÁRCZA.

Hadi apróságok.

Miként fogadják Párisban a móbilgárdát? Az utóbbi hetek alatt írja a „Constitutionnel“ f. hó 15-éről 200,000 mozgó nemzetőr érkezett a departementokból Párisba. Elszántaknak mutatják magukat, kötelességüket teljesíteni. Csak néhány percig beszéljen velük az ember, és meggyőződhetik, hogy e derék fiatal emberek ép úgy át vannak hatva a veszélytől, melynek eléje mennek, mint azon szolgálatlótól, melyet várnak tőlük; megdöbbenés nélkül fogadják a veszélyt és némi büszkességgel küldetéseket. Kitűnő hangulatuk mutatja, mily hazafini eszméket szívtak magukba az atyai tüzhelynél; bennük azon érzelmek és elhatározások tükröződnek, melyeket szerencsétlenségünk a falvakban és kunyhókban előidézt. Többen e derék fiatal emberek közül, oly francziásággal, minőt tudnak, de a legizárdabb meggyőződés hangján mondák nekünk, hogy eljöttek megakadályozni a poroszok bevonulását Párisba, hogy legyünk nyugodtak és számítsunk rájuk. Határtalan bizalmuk van azon segélyben, melyet nekünk hoztak, van bennük egy szikrája azon emberfeletti bátorságnak, mely d' Arc Johanna hatalmát képezte és melynek titokteljes forrása távol rejlik a városoktól. Nekünk bátorságunk van belátásból, az övék mintegy inspirációból származik. Az érénykezés e fegyveres földmivelőkkel különös jótékony hatású: melegit, vigasztal és szilárdít. Közéltünkben érezzük Franciaország szívét, olvassuk dobogásait és látjuk mennyi élettel telt e szív.

A nemzetőrök között, kik már városunkban vannak, talánuk széles vállu, nyers és e mellett furfangos embereket; nagyobb része durva matrózköntőt viselnek; mások ismét szürke blousban járnak, és az öltözetben inkább munkásokhoz hasonlítanak mint katonákhoz. Erős faj, tántoríthatlan hű költelmébe, a hazához, mindenhez, a mi Franciaországot felemelheti és erősítheti. Ha meztelen mellükre tekinthetnénk, ott látnók azani-

A villejuif és montrouge-i ütközet.

Meaux, sept. 20, reggel 8 óra.

A második bajor hadtest e hó 18-án parancsot kapott, hogy a koronaherceg seregével egyesüljön, s ha lehet, eszközölje, hogy a csatlakozás 20-ig megtörténjen. 14-én reggel a hadtest Thibisben volt s elhagyott falvak, lerombolt templomok és leégett utcákon keresztül folytatta útját. Dél-élelt 1/2 12 órakor Schögel kapitánytól, ki az elő-őröszt vezette, azon izenet érkezett, hogy az ellenség l'Hay-tól észak felé mutatkozik. Hartmann tábornok azonnal maga vette szemügyre a vidéket s úgy látszott, hogy az ellenség Villejuif-et szállta meg, valószínűleg, hogy ott a Szajuán való átmenetelt megakadályozza. L'Haynál arra szorított az ellenség, hogy egy párszor tüzelt s aztán elhagyta az erdőseget, mely mellesleg említve, kitűnő állás volt.

Egy órákor Wather tábornok a harmadik osztálylával rátalált az ellenségre, mely két francia hadosztályból állt. Wather azonnal hevesen támadott, a francziák derekasan ellentálltak a puskatűz dacára, s nem hátráltak, sőt sikerült a harmadik osztály centrumát visszanyomni, s a megindított kartácstűzön keresztül törni, úgy, hogy a bajor balszárny a Szajuán felé szorítottat. Hartmann tábornok a jobb szárnyát vezénylé s a francziák hátába akart kerülni, de a hír folytán, hogy a harmadik bajor osztály hátrált, lemondott szándékáról és segítségül a negyedik osztályt küldte. Úgyes homlokmozdulattal szerencsésen támadva a bajor szárnyal csatázó francia osztályt elvágta, úgy, hogy ez alkalommal 700-nál több fogoly került kezükbe. A francziák e támadást nem várva, s az e közben Villejuif-től északra felé felállított bajor ütegektől hátban hevesen megtámadva, gyorsan a Szajuán át a helység mögé vonultak vissza.

Wather tbk. ama homlokmozdulat által a legjobb helyzetbe jött, hogy az ellenségek a Szajuán átkelését megnehezítse, balszárnya felét felbontá és a gyorsan oda siető fél ágyutelepet sorakoztatá. Fájdalom, a francziák előnyben valának és sikerült nekik a védhadosztályokban kárt tenni és őket a két lid felrobbantásban megakadályozni. A hidak alatt talált aknák szétromboltattak és a 2. bajor hadtest az üldözésben azon keresztül folytatta előnyomulását. Alig néhány ezer lépésnyire parttól, a most már a Vinoy hadteste néhány osztálya által megerősített francziák a mi únyomuló bajorainkkal szembeszálltak, és kétségkívül egy újonnan vetett sáncra támaszkodtak. Sceaux magaslatáról a francziák a harcort élénken lődztek, de sikertelentül; mert a golyók nem hordtak elég messze. Itt igen élénk volt az ütközet, a bajorok háromszor kísérelték meg a sáncot megrohanni, de mindig véresen verettek vissza, míg végre fél 5 órakor az 3-ik porosz hadtest előnyomult és Fontenaynél Rheinvalben tbk. a francziákat rögtön megtámadá balszárnyukon.

Vinoy tbk. élénk ütközet után három hadosztályával Montrouge erőd felé vettettet vissza, hol még egyszer megpróbálta velünk szembe szállni.

Azonban hiában merítette ki erejét. Hoffmann tbk. által, ki a hatodik porosz hadtest élével a félig leégett erődön at Clamart felől nyomult és az ellenséget hátban támadta meg, — élénk keresztübe fogatván, a francziák, a mi csapataink által üldözötte, nagy rendtelenségben vonultak vissza az erődök megé.

ayi boldogasszony megszentelt képét. Hisznek Franciaországban, a Bretagneban, bátorságukban és mindenekelőtt Istenben. A vendéieknak hasonló elveik és majdnem hasonló vértük van. Ez emberek még el vannak töltve a családjaik példájával és hagyományával; ezeket csak háborúba szegődtetik. De az ország közepéből is jönnek emberek, kik nem kevésbé becsületesek, nem kevésbé vitézek. A dél számos zászlóaljokat küld, melyek Boargesban egyesülve üdén és pihenten fognak Párisba érkezni. A mi ezen harcosokat, a mi landwehrtüket kitünteteli, az a heves hazafiság; ők nem ismerik ama lankadást, mely oly gyakran a vere séget követni szokta. Övék a szűzi haroz. Fel kell fogni aldozatunk nagyságát; békés foglalkozásaik közepette lepetvén meg baleseteink hiro által, nem voltak elkészülve rá, hogy indulniok kell. Oly kevés komolysággal alakítottak őket, hogy azt kelle hiunniök, miszerint a mozgó nemzetorséget nem fogják alkalmazni. Végleges életmódot alapítottak maguknak; nagy része meg nősült és gyermekekkel bir. Ilyen kitűnő helyzetben voltak a bretagneiak és normannok. Falvaikban egyszerre dobszó hallatszik, fegyverre szólóják őket. Nem kérétk magukat: néhány köny és itt vannak. Ezentul tudni fogjuk, hogy a móbilgárdát nem szabad elhanyagolni; talán ő az, mely megmentendi Franciaországot.

Nem lehetett jobban fogadni a szabadidőkat, mint mi feladtuk; meggyitottuk előttük házainkat és tüzhelyeinkhez fogadtuk őket. Tartózkodók és szerények, igen hálásnak mutatják magukat azon szívessegekért, melyekkel körülveszik. Beszélgetéseikben csak azzal foglalkoznak, a mi Párisba szólítja őket; szeretik fegyvertüket, és kedvvel kezelik. A tiszték, kik vezénylik, talán nagyon sok szabad időt engednek nekik. E derék földmivelők nincsenek úgy begyakorolva és szeretnek idejük egy részét a gyakorlatokra fordítani. Kevés napok alatt katonákat lehetne belőlük képezni. Vitézségük és hazafias hevük által a II. év önkényeseire emlékeztetnek.

Hangulat a porosz Franciaországban. Nancyból f. hó 12-ről írják a „Kreuz-Ztg.“

Esi 7 óra volt, midőn a koronaherceg a hatodik hadtesttel a csataterén megjelent. Veszteség mindkét részről mintegy 900 halott és sebesült. A második bajor hadtest sokat szenvedett. A bajorok által elfoglalt sáncban 7 ágyú találtott, köztüük 2 használhatlan. Több mint ezer fogoly van kezeik között, kik közül a legnagyobb rész önkényesekből áll.

A csatateréről.

Tours, sept. 24. Az általános municipális választások a poroszoknak azon határozata következtében, hogy a háborút folytatják, elnapoltattak.

Az itteni kormány egy kiáltványt intézett Franciaországhoz, mely egyebek között így szól: Favre az ellenség következő nyilatkozatával tért vissza Párisba: „Poroszország folytatni akarja a háborút s Franciaországot másodrangú hatalommá degradálni, a midőn Elsasst és Lotharingiát a hódítás jogánál fogva követeli. Poroszország fegyvernyugvási feltételtül szabja Straasburg és az egész Valerien hegy átadását. Páris szerföltt el van keseredve s inkább saját romjai alá kéz magát temetni, mint ily vakmerő követeléseket meghallgatni. Ily követelésekre nincs más felelet mint a háború, mely a végleteleg viendő. — Franciaország magáévá teszi e háborút és számít minden gyermekére.

Berlin, sept. 25. Favre és Bismarck közt 19-én és 20-án értekezések folytak fegyvernyugvási fölttelek felett, hogy az alkotmányozó gyűlés egybehívása lehetővé tésessék. Bismarck követeléseit Straasburg, Toul és Verdun átadására szorították, hogy a hadsereg ellátását biztosítsa; e feltételeket a francia kormány 23-án visszautasította Valerien erőd átadása nem hozott szóba.

Tours, szept. 22. A departementokból érkezett hírek a kiáltvány nagyszerű hatásáról tanuskodnak. A nép mindenfelé fegyvert követel.

Orléans, szept. 25. Pithivierst még mindig 3000 porosz tartja megszállva. Beauvaisból jelentik 24-éről: Tegnapi egész nap nagy ütközet folyt Pontoise és Isle d'Adam között; a departementokba szökevények érkeznek. Mindenki fegyvert ragad. — Párisból 22-éről jött hírek jelentik: A porosz király főhadiszállása Meauxban van, Albert hgé Brunoyban, a porosz koronahgé Fontainebleau-ban, szász koronahgé Bezonsban s Falkensteiné Choisy-le-roiban.

Chartres, szept. 24. Párisból 23-áról érkező hírek jelentik: A lakosság megatartása kitűnő, igen erélyes s naponként elszántabb a védelemre. Egész napon át szerencsés ütközetek folytak.

Toursi tudósítások szerint a francia önkéntesek és szab. csapatok száma nem kevesebb egymilliónál. Tours, a jövő Loire-haderég tohadiszállása a pyrenák, közep és nyugot franciaországi részt fogja felszerelni; Tarbes lovassági ezredek szerel fel, Lyon fegyvereket gyárt. Bazaineről jó hírek érkeztek; Metzben tetemes élelmi szereket

nak: „Őn azt hiszi, hogy az itteni nép kételkedik Franciaország végleges győzelmén? Akkor igen csatlakozik. Csak a művelt osztály kevés választotta latja át a helyzet aggályos voltát. „Poroszország nem akarja a békét, mondá nekem tegnap egy savaui kereskedő; „de majd el kellend fogadnia, ha egyszer künn lesz országunkból; mert Franciaország előbb nem köt békét.“ Akkor, mondám én, kissé soká fog tartani, mert oly könnyű szerrel nem fogják magukat kidobtatni engedni. „Hiszen igaz, felelt amaz, jobban harcolnak, mint mondtak, de seregünk színe Páris előtt áll.“ Szóval: itt azt hiszik, hogy Párisban 500,000-nyi derekbad áll ugyanannyi móbilgárda s a többi; és ha nem is volna annyi, Páris lakossága védeni fogja a várost, míg csak egy kö lesz a másikon. Erre az én emberem egész vagyonát és szeméjét akarta feltenni. Mindenki arniat kiált és szítja a császárt, úgy, hogy meg sem lehet hallgatni. A „Lünevillei Petit Journal“ ban olvassom, hogy Mac Mahon szétvert serege lassankint Párisba gyűlt, és hősi szellemet beoltja azon ezrekbe, kik körülötte seregenek! De hogy Franciaország kezdje a háborút, azt senki sem hiszi. „Poroszország háborúra kényszerített minket; ezért bünhödni fog. Napoleon négy év óta vonakodott tőle.“ Így beszél a köznép. Sokan még most sem hiszik, hogy a császár fogva van, és hogy seregeink közel állnak a fővároshoz, épen oly kevésbé hisznek nagy győzelmekben. „Hiszen a papiros türelmes!“ mondják, „nyomatni sokat lehet, de mi is ismerjük Franciaországot.“ Es ha azt kérétk tőlük: „Miert küldötök pogányokat és törököt ellenné? azt válaszolják: „Itt igen illedelmesen viselk magukat.“ „Franciaországban minden beteg és rothadt,“ mondá nekem egy savaui ügyvéd mélyen elszomorodva, „minden vége felé jár, de porosz (ez itt azt jelenti, hogy „német“) nem leszek, inkább atmegy a tengeren. Ha ilyen a hangulat egész Franciaországban, akkor ugyan nem lesz béke, míg az egész nép meg nem győződik vereségéről, és erre Páris elfoglalása nem lesz elég.

talált s kedvező alkalommal 100,000 emberét ismét támadásra fogja használni. Ezt a „Corr. Havas“ tudósítója írja, ki a francziák helyzetét meglehetősen kedvező fényben szokta feltüntetni.

Német lapok a Párisz cernirozó német hadsereg felállítását következőkép adják: a III. hadseregnek, mely a déli és délkeleti részeket tartja megszállva, jobb szárnya Neuilly sur Marne ra, balszárnya St.-Cloudra támaszkodik. A másik két vonal cernirozását a szász koronaherceg IV. hadserege végezi. Az összes sereg száma jelenleg a német lapok szerint csak 200,000 ember. Hirszerint már megtételek az intézkedések a sereg szaporítására. A 2. és 3. porosz hadtest Metz alól Páris felé küldetett. Metz alatt az 1., 7., 8., 9., 10. hadtest s több honvédhadosztály, összesen 180,000 maradt Károly Frigyes herceg fővezérlete alatt.

Vidéki levelezés.

M.-Vásárhely, sept. 24. 1870. — József főherceg megérkezése e hó 21-én élénk mozgalmat idézett elő városunkban; a nemzeti színt zászlókat már reggel óta lobogtatá a hideg szél, a piacon, a folytonosan permetező eső dacára, egész néptömeg állongált, a Szechenyi-téren a honvédek diszruhában járkáltak szanaszét, a tömeg nagyobb része a Bucher M. ur háza körül várta a magas vendég megérkezését. Mintegy 4 óra tájban robogott végig ő Fensége kocsija, egész sor-kocsi kíséretében, és a Bucher M. ur háza előtt állott meg, hova ő Fensége szállva volt.

A maroszéki határon Mikó Mihály főkirálybiránk, a város határára pedig Antal Ferencz főbiró ur fogadá ő Fenséget üdvözlő beszéddel. A főherceg szívélyes szavakkal, röviden válaszolt az üdvözlőkre.

Pár negyedóra alatt ő Fensége a testületek tisztelgését — katonás rövidséggel — fogadá, aztán kíséretével a gyakorló-téren már összegyűlt honvéd lovasság fölött tartandó szemlére indult. A kiváncsiak serege tödült ő Fensége nyomába, s mint egy megindult hörgőgep, minden lépten-nyomon növekedett, úgy, hogy mikorra kiérték a gyakorló tere, a bámulók serege sokszorosán feltűmlta a sorakozó honvéd-lovasok számát. A lovasság a legnagyobb szabadsággal végző mozdulatait, s a rövid ideig tartott gyakorlat végével ő Fensége elismerését nyilatvánta.

Este 8 órakor már nagy néptömeg hullámozott a kivilágított téren, a tömeg nagy része a főherceg szállását zsbongá körül. Az eső kíméletlenül zuhogott alá, a türelmetlenség nőtt a miatt, hogy a faklyásmenet még nem indult el. Végre egy távolról hangzó zene véget vetett a türelmetlenségnek; a Rakóczy-induló lelkesítő ttemei mind inkább inkább közelegetek; a faklyák fénye mind erősebben verődött vissza a víztől fénylő esernyőkről, mindenki a főherceg ablakai alá igyekezett. A zene megállott, a faklyások sorakoztak s par percznyi mély csend következett, melyet Erzsé-

Uhrich tabornok. „A helyzet rosszabbra fordult! Szűnet nélkül ágyuzás! Hatása romboló! Kitaró leszek!“ így sürgönyözött Uhrich tabornok, Straasburg hős védője, a párisi ideiglenes kormányának. Az egész helyzet, írja Sarcey Franciaque a „Gaulois“-ban e kevés szóban tükröződik. Mennyit sejeznek ki e szavak: „Szűnetnélküli ágyuzás, hatása romboló!“ Sok szomorú kép vonul el szemünk előtt, ha olvassuk! Mintha látnók és hallanók e bombákat és lövegeket, a mint a légben kört képezve a tetőkre hullanak, és az óriási Krupp-féle ágyukat, melyek szűtetlenül halált árasztanak! Hatása romboló! E szó borzalmat kelt bennem! És a sürgöny zárszavai: „Kitartó leszek!“ Mily nyugodt és nemes heroismus! Mily egyszerűen, kétkedés, sőt kihívás nélkül van az mondva. Érezzük, hogy azon férfiu, ki így beszél, semmi kürtööst sem lát; csak kötelesség, melyet teljesít, és természetesen találja, hogy egészen teljesítse, Pascal nadszálához hasonlóan, mely az özszeomló mindenség sulyától elnyomva, mégis e brutális erőszak felett állonak érzi magát. Őt is el fogja temetni a vas- és tüzesű, mely Straasburg-ra szakadatlanul lehall; de ő nagyobb, mint a győző, ő kitarított.

Niel tábor nagytól idéznek egy jóslatot, melyet már több évvel ezelőt tett s mely így hangzanék: „Egy napon a francziák és poroszok gyilkos csatában fognak szemközt állani. A határokért küzdenek kétségbeesetten. Mi győzni fognak, de a harc kemény lesz. Őn ne támadjátok meg Németországot Németországban! Mert mi vesztünk akkor. Az idők megváltoztak, és megváltoztak a háború föltételei is. Jena oly dicső lapja a törtélemnek, melyből nem jelenik meg második kiadás. Legyünk készek egy hősi áldozatra, nyissuk meg Franciaország szívét az ellenségnek, hagyjuk betörni. Hadd tegye meg Atilla útját, s akkor az ellenség arra a boszútó földre lép, mely még minden ellenségét elnyelte.“

UJDONSÁGOK.

nyes Elek ur csengő hangja szakított félbe; rövid beszédében hangzatosabban a polgárság hődelátát és szeretetét a Fensége iránt. Majd az „iparos segély-egylet” énekára énekle egy magyar indulót, melynek szövegét Petőfi egyik szép költeménye képezi, mire a főherceg tiszta csengő hangján a legjobb magyar nyelven köszöntet mondott a székelyek rokonszenvéért. A történelem lapjai tanuskodnak arról, — mondá — hogy a székelyek ezredéven át jó honfiak voltak; örvend azon tudatnak, hogy a székelység körében van. Ő Fensége a király őt bízta meg a honvédek vezetésével; e nehéz kötelességet úgy véli leghelyesebben megoldhatónak, ha a honvédek közül — kik csupán e haza polgáraitól állanak — béke idejére jó hazafiakat, de a vész idejére is — mitől isten minél hosszabban óvjon — derek harcosokat fog nevelni. Tudja, hogy a haza védelmében katonái azon tudattal bátran követik őt, hogy a nép mintegy mindig mellettünk állandó, s a székely zászló diadalmasan fog lobogni a magyar zászló mellett.

Ő Fensége beszédét szólni nem akaró éljenzés kísérelte s a nép alig tudá odabakarni a helyet, hol néhány percig a szeretett vendég kedves hangját hallá, még pedig — a mi csak civisnek nem fért a fejébe — éppen magyarul.

A színházban díszelőadás tartatott, melyre ő Fenségét hiába várta a közönség, meg a színészek; maga a közönség is elébb a faklyásmenet gyönyöreit dideregte végig, aztán ment a színházba kisére meledelni.

Mánap reggel ő Fensége a gyalog honvédek felett tartott szemle után elbágya városunkat.

— — —

Szászrégen, sept. 22. József főherceg honvéd főparancsnok ő fensége ma érkezett déli 12 órakor városunkba M. Várhely felől, s egyenesen a gyakorlati térre hajtatván, az itt állomásozó honvéd gy. zászlóalj felett tartott szemle után a Major-féle piaci házhoz rendelt szállására ment, hol a megyei és városi törvényszékek s hivatalok személyzeti testületileg s együttesen főbíró Csia Elek bemutatása mellett tisztelegtek. Ez alkalommal ő fensége örömet fejezte ki a felett, hogy a szép országgrész e kis vidékét is bentzathata, sajnálja — ugymond — hogy csak ily rövid időig mulathat körünkben. Ő Fensége röviden lefolyt társas ebéd után d. u. 2 órakor már tovább utazott Beszterczére. — Fenyvesi.

Háromszék, sept. 22. — Rendkívüli időjárás. Június közepétől folyvást esős időnk járt, az őszi gabonát igen nagy bajjal lehetett learatni, és vízesen, megzúdítva behordani; a tavaszi nagyobbára még mind a mezőn rothad; sarjút nem lehet kaszálni a sok víz miatt, a krumpli elrothad, a törökbuza éretlen maradt. Ma reggel az erdők hóval bontva. Vetni nem lehet a sok eső miatt. — Vitályos.

Felcsernáton, sept. 22. 1870.

Tekintetes szerkesztőség!

A folyó év aug. 5-én történt rendkívüli vizár által inségre jutottak számára az első könyöradomány sept. 19-én osztattott ki az illetők között 228 frt 23 krban, mely összegből 150 frt a magas kormány által utalványoztatott a k. várhelyi m. k. adóhivataltól; 78 frt 23 kr. ns. Háromszék főkirálybírája gr. Kálnoki Dénes ő méltósága gyűjtő ivén küldtetett be, ki, mihelyt tudomást szerzett a rendkívüli vérszóról, azonnal személyesen a helyszínen megjelent, s megzemlélvén a pusztulást: szóval és később tetteleg is vigaszt nyújtott az inségbe levőknek, miért legyen szives elfogadni ő méltósága a legnagyobb halás köszönetünket.

A kegyadományozók következők: Mikó Antal 4 frt, Szentkereszti báró 4, Kálnoki Pal gr. 5 frt, Petki Ferenc 3 frt, Séra Lajos 1 frt, Gábor Imre 50 kr, Manrer 1 frt, Székely 50 kr, Kispál Sándor 1 frt, Zéfal 1 frt, Semsovics 1 frt, Székely János 1 frt, Deámani 1 frt, Barát tanár 1 frt, Kovács Albert 50 kr, Szöke József 50 kr, Göde Károly 1 frt, Kakucs Ádám 1 frt, Csomanó 50 kr, Radu Paszku 50 kr, gr. Mikes Benek 5 frt, Sándor Imre 1 frt, Szombafalvi 50 kr, Antal Karoly 1 frt, Tarini 1 frt, B. Apor Kápoly 1 frt, gr. Kálnoki Dénes 10 frt, Horvát László 1 frt, Eresztevenyi László 1 frt, Gál József 1 frt, Szabai László 1 frt, Kőnczei 1 frt 45 kr, Geréb J. 1 frt, Gyárfás Imre 1 frt, Szentiványi György 1 frt, Veres György 1 frt, Fejér János 1 frt, Lágyi Sándor 1 frt, Csakany József lelkész 1 frt, Szentiványi G. 1 frt, Uj. Tompa Sándor 1 frt, Nagy Sándor lelkész 1 frt, Ujvári F. 1 frt, Benkő György 20 kr, egy valaki 8 kr, Gidofalvi L. 1 frt, Csia Albert 1 frt, Vajna Karoly G. 1 frt, Kovács István 1 frt, Vajna Tamás 1 frt, Geréb Bela 1 frt, Csia Karoly 1 frt. Összesen 78 frt 23 kr.

Ezen két összeg sept. 19-én tks Barabás József királybírói helyettes és tate Demény Ferencz Julió urak által osztattott ki 10 olyan közönségi család között, melyeket a mlgs főkirálybíró ur utjára alkalmával feljegyeztetett, mint magokan segíteni nem tudókat.

Fogadják az adományozók halás köszönetét az inségre jutottaknak.

Vitályos György,
lelkész.

(—) A pénzügyminister Pausinger Józsefet a kolozsvári bányáigazgatósághoz erdőrendező és építészeti mérnök névvel nevezte ki.

— Színházi felhívás. Tisztelettel kéretnek fel azon t. cz. színházlátogatók, kik az itteni nemzeti színházban a közeledő téli szinidényre páholyokat bérelni szándékoznak, sziveskedjenek magokat f. évi oct. 5-ig — a páholyjog tulajdonosok pedig legfennebb oct. 15-ig — a színháznál levő választmányi titkári irodában d. e. 10-től 12 óráig előjegyezteni. Megengedtetik a szinigazgatónak, hogy az előadásokat már most megkezdhesse, a október 10-től fogva egy előleges bérletet nyisson, a kötelező sajtóképi szinidény azonban f. évi november 1-jén kezdődik és 1870. april utolsó napjásig tart. Ezen rendes bérlet 128 előadástól áll. A bérletdíjjak a mult évié, és havonként előre befizetendők, biztosítások végett minden bérlő kötelezvényt ír alá. Az erdélyi országos színházi választmány 1870. sept. 28-án tartott üléséből. Sándor József, választm. titkár.

Δ Demjén László 10 arany jutalmat tűzött ki annak, ki felfedezi hogy kicsoda lehetett azon tamás, ki „Tamás” név alatt Barabás Miklóznak Pestre azt távirta, hogy veje pisztoly duellumban meghalt.

— ? Megjelent és beiktatott a „Keresztény magvető” V. kötetének 3-ik füzeté. Szerkesztik és kiadják Ferencz József és Kovácsi Antal. Ugy hisszük, felesleges e jeles vállalatot bővebb ajánlattal kísérnünk; mindennél ékebb ajánlat a tartalom, mi e kiállítás szerkesztett egyházi s erkölcsös füzeteket eddig is becsesekké tette.

*. A kolozsvári nemzeti színház személyzete az 1870/1-ki téli szinidényre. Dráma: Sz. Mátrai Laura, Kassainé J. M. Fehérváryné H. N. K. Papp Miklósné, Takácsné V. R. Dancz Nina, Markus Anna, Kovács Erzsé, E. Kovács Gyula, Prielle Péter, Takács Ádám, Erdélyi Sándor, Kassay Vidor, Lenkei Gyula, Szombathi Vilmos, Nagy Ferencz.

Opera, operette, népszínmű: Medgyaszay Ilka, Gercesné M. L. Daray Károlina, Szecebovszka Augusztá, Kőrösi Berta, Avoni Victor, Bogya Alajos, Marcell Géza, Török Miklós, Szombathi Vilmos, Mezei Vilmos, Karnagy: Jakobi Jakab.

Táncszemélyzet: Percyné Augusta, tánczantónó. Árpási Lori, Bagyola Emma, Hyros Etel, Kőnczöl Luiza, Kőnczöl Irma, Kurz Teréz, Kőnczöl Etelka, Nagy Róza.

Kar: Beczkóyné, Barkóné, Derzi Irma, Gombos Kati, Huszka Mari, Hubenay Fáni, Kovács Erzsé, Lepri Ilka, Nagy Borcsa, Papp Cornelia, Perczné Angueta, Portik Eliz, Szentkútiné, Szabó Ferencz, Szöcs Kati, Barkó Póli, Balogh Györgyné, Beczkóy János, Balogh György, Barkó Lajos, Baróthi Gábor, Hevesy János, Kovács Bela, Kőrösi Lajos, Lenkei Gyula, Leüvey József, Nagy Ferencz, Szabó Mózes, Szabó Dom., Szelle Ádám, Szentkúti Mihály, Várady Miklós, Úrményi Lajos, Váradi József, Váradi Albert. — Sugók: Nagy György, Szabó Ferencz. — Szabók: Tóth József, Varga János, Pápai Sándor.

(—) A piski-petrosényi új vasútvonal mentén fekvő következő vasútvárosoknál a magánvasútvonalok kezelése korlátolt napi szolgálattal életbeletett és pedig: Ruzs, Várajka, Puj, Kri-vádia, Banyicza és Petrosény.

× A jövő vasárnap a n. váradiai vasúti kéj-utazást rendeznek Kolozsvárra. A sorrend következő: Reggel korán indulás Váradról, megtekintése a Brátka és Rév közötti vizesésnek, a második megállapodás Sebesvárnál, a harmadik Stánánál, s délután 1 órakor megérkezik a vonat Kolozsvárra. Delután 1/2 órakor a Redoutban díszebéd, 4 és 6 óra között megtekintése a városnak, a nagy templom- és muzeumának. Estvére díszelőadás a színházban, 10 órakor zártkörű táncszobál a Redout termében. Azon intézkedésekről, melyekkel a kolozsvári polgárság fogja várni a váradiaikat az indóháznál, közelebbről fogunk szólni. Ez uttal még meg kívánjuk jegyezni, hogy mind a díszebéd, mind a zártkörű bála, melyben Nagy-Várad szépei és ifjúsága mind részt fog venni, jegyeket csütörtökön délutántól kezdve válthatni Stein János és Demjén könyvkereskedéseikben, az ebédnél egy teríték ára 2 frt, a bála bementi-díj 1 forint.

— Küküllőmegye bizottmányi gyűlése october 1-re hivatott egybe.

(—) Franciaországban a korona kincseit 1791-ben vétette számba a constituantnak egy bizottmánya. E kincsek akkori becslés szerinti értékkel együtt a következők: 9574 gyémánt 16 millió 730,403 francra becsülve. Ezekből a Regens (regent) nevű kö egy maga 12,000,000 ra becsülte-tett. 513 keleti gyöngy, melyeknek ára 996,700 franc. 230 rubint, 71 topaz, 150 smaragd, 134 zafir, 3 amethyst, 8 syriai karniol és 8 másféle színes kö, mindezeknek összes értéke 360,604 franc. Ezenkívül vannak díszletek, metszeti kövek, kristályok, melyek 5,834,490 francra becsültek. Az összes érték tett 23,922,197 francot; most azonban a mondott kincsek legalább is három annyit érnek, mint 1791-ben. Előbb a garde menble című korona épületben, később a Louvre egyik leg-

érdekesebb osztályában voltak letéve, hol ma is találtatnak. Ezekről a kincsekről hírelték, hogy a mostani zavarok alkalmával elveszték. E hír azonban alaptalannak bizonyult be.

(—) A borosjenői Rákóczyvárat a honv. minsterium honv. gyalog és lovas kaszárnyának megvette. A pénzügyéség 50,000 frtot előlegezett e célra.

(—) Ó-Zolyomban, Zolyomgyében egy új m. kir. távirtdai állomás korlátolt napi szolgálattal nyitattott meg.

(—) Katonaverekedés volt e hó 26-án Pesten a Lloyd épület közelében, melyet nagy nehezen lehetett lecsillapítani. Ismét több egy okkal arra, hogy a katonák szolgálaton kívül ne viseljenek fegyvert.

(—) Mult pénteken a dunai útasok Vác és Esztergom közt érdekes északi fényt láttak.

(—) A posta-bevételek mind Ausztriában, mind Magyarországon jelentékenyen csekélyebbek lesznek az idén, mint voltak a korábbi években, A „Presse” az eddigi adatok alapján már is 2 millió magán- és ajánlott levéllel, s mintegy 100 ezer kocsiposta küldeménynyel teszi kevesebbre a forgalmat.

× A vígyázatlanságnak ismét egy emberélet lett áldozata. Tjyóran Jakab a szerencsétlen, kit e hó 21-én egy szeker legázolt, és a tetemes sérülések következtében 5 nap mulva meghalt. Az ügyetlen kocsi, Makó György a bünyenyítő törvényszéknek átadott és a fogságban várja kiérdemelt büntetését.

Δ A „Hon” idei 231-ik száma „Közgazdasági rovat” ában „A keleti vaspálya” czim alatt e pályavonal egyes sectioninak miben állásáról van a közönség tudósítva, s a harmadik sectio két helyen van média-esegevárának írva. A midőn a tisztelt igazgatóságot figyelmeztetjük, hogy ezt magyarul megnyesegevárának mondják, bátrak vagyunk kérni, hogy a főállomáshelyeken egy egy jó magyar fogalmazót tartani a társulatnak nagyon érdekében áll.

(—) A lissai híres győző s a monarchia legjelesebb tengernagyja Tegethoff órái meg vannak számlálva. Nyelvrákban szenved s az orvosok lemondtak megmentése lehet ségéről.

(—) A francia köztársaság mellett nagy tüntetés volt f. hó 22-én a prágai színházban. Új látványos darabot adtak elő, s a második felvonás alatt, melyben Victor Noir megölése szerepelt, a színpad egyszerre átváltozott. A háttérben a köztársaság allegorikus képe volt látható. Mellette vörbe zászló lengett s a zenekar a marseillaist játszta. A közönség viharos éljenzéssel fogadta, s a folytonos tapsra a képet másodszor is be kellett mutatni. — Most pedig Csehországban aláírások gyűjtetnek egy Franciaországhoz intézendő iratra, melyben a csehek a köztársaság iránti rokonszenvüket kifejezik.

(Necrolog.) Kendi Kandida — már özvegy Fekete Sámuelné — saját; édes anyja: Orbán Judit — néhai Kendi Ferencz ev. ref. esperes özvegye; ugyszintén a közelebbi s távolabbi rokonok nevében bánatos szívvel jelenti, hogy szeretett férje, az illetékes veje, nagy kedei Fekete Sámuel nyugalmazott kir. udvari tanácsos élete 66-ik, boldog házassága 30-ik évében f. hó 26-án este 10 órakor tüdőszélhűtés következtében elhunyt. Az idevéltnék lefolyó élete egy nyitott könyv; a nyilvánosság színe előtt végé hiven a rábizott munkát s majd megérdemelt nyugalomra térve, élte le hátra levő napjait. Most ott áll ő is az örökkévaló ítélőszéke előtt számot adni sáfárságáról; az Ur igralma bizonyára e szavakat hangoztatja feléje: „Jól van, hű szolgáló!” Bánatos özvegye is Tőle, az igralom atyjától kér s vár vigasztalást; vallásos hitében találja fel fájdalma enyhülését! Az idevéltnék hült tetemei f. hó 28-án délután 3 órakor, a piacszoron az Ákoncz István féle háztól — felettük tartott halotti ima után — az etédi család sírholtba szállítattnak el helyeztetnek nyugalomra. Béke s áldás a kisenvedett hamvakon! Kolozsvárt, sept. 27. 1870.

(Necrolog.) Özvegy Jakab Simonné, született Jakab Klára és egyetlen fia Rudolf és az egész rokonság megszorodott szívvel tudatja a már csak néhaivá vált: szentgerliczei Jakab Simonnak, a feledhetlen emlékké jó férjnek, gondos családapának, szerető rokonnak, a haza egy hű polgárának, folyó hó 12-én estvéli 6 órakor, tíz hónapi sorvászó betegség utáni csendes kimúltát. A néhainak élete 59 évre terjed, a melyből 25 évet boldog házassággal töltött. A megboldogultnak hült tetemei folyó hó 14-én délután 3 órakor a pókai ev. ref. sirkertbe tetették le örök nyugalomra.

KÜLFÖLD.

Az olasz seregek Rómában minden katonai pontot elfoglaltak, ide számítva az angyalvárt is. A pápai katonák Civita Vecchiába küldetnek. A ben szülőket mind haza küldték vagy besorozták, az idegenek hazájukba utasítottak. A pápa őrsége megmarad; azokivül szükség idejében olasz csapatok állnak rendelkezésére. Az „Opinione” szerint a bevonnalásnál több ízben felmentültek azon veszélyek, melyeknek létezését nem akarták hinni,

Egyrésztől az „ugyvezett általános köztársaság, pártjával volt baj, másrészt pedig sokan a pápai katonákon akartak boszút állani. Cadorna tábornok magatartása azonban bebizonyította, hogy az olasz sereg nem fog túrni rendetlenséget. Jelenleg a rend kellően biztosítva van.

Brüssel, sept. 24. Az „Indép. belge” Wimpfen tábornoknak válaszáat közli, Napoleon hadségének egy levélre. A válasz ezeket mondja: A császár Wimpfennek azon javaslatát, hogy az összes hadsereg mozdulata Carignan irányában rendelkezés el, és hogy ő maga menjen a csapatok középe — nem fogadta el és a fehér zászlót Wimpfen előleges tudomása nélkül tűzette ki; egyidejűleg parlamentairet küldött el, és a tábornok óvását figyelmen kívül hagyá, miáltal a francia hadsereg utolsó offensiv mozdulatának kivitele meggátolott.

Florenz, sept. 23. A kormány a római tartományokban meg akarja szavaztatni a népet. — Egy Rómából kiküldendő követség a királynak bekebelezésre czélzó kérvényt fogna átnyújtani, a király a parlament helybenhagyásának fentartása mellett a kérelemben bele fogna egyezni. — A parlament Rómát fogná fővárosul kikiáltani. — A parlament 1871-iki február hóra fog egybehivatni.

Legújabb táviratok.

A „K. Közlöny” eredeti távsürgőnye.

Feladatott Pesten sept. 26-án 8 ó. 50 p. este.

Érkezett Kolozsvárra 27-én 8 ó. 30 p. regg.

Favre jelentését szerkeszté, Bismarckal három órán át folytatott értekezésről. A francia kormány székhelye valószínűleg áttétetik Limogesbe. Algirban az ostromállapot megszüntetett.

Tours, sept. 25. este. Egy 23 ki porosz sürgöny azt állítja, hogy 21-kén Páris belsejében harc fejlődött ki. 22-ről érkezett párisi tudósítások ezen állítást erősen megerősölik.

Tours, sept. 25. Hivatalos jelentések Párisból e hó 20., 21., 22-ről, melyek ma léggolyó által jutottak ide, Gambettának egy távirata szerint constátálják, hogy Ducrot tábornok e hó 19-kén reggel támadó kémszemlélt tartván, tetemes ellenes hadsereg bukktak, kik az erdőben és falvakban számos tüzéséggel voltak elrejtözve.

Komoly csata után (mint háborui híreink közt fentebb már említve van) Ducrot tábornok visszavonult. Ezen csapatok Párisba rendeltettek. A francia útegek több mint 25,000 lövést tettek. Trochuinak a zuvókat megfeddő napiparancsával egyezölég Gambetta egy proclamatiót adott ki.

A „Moniteur”-nek egy jegyzéke — megegyezölég a nemzeti kormány által Toursban kiadott proklamatióval — Európa bíráskodására hivatkozik, s ezeket mondja: Mi egy barbár háborúnak akartunk véget vetni, mely a népeket néhány becsavágyó javára tizedeli. Mi a méltányos feltételeket elfogadjuk, de sem területünkbeli egy hüvelyknýt, sem várainkból egy követ atengedni nem fogunk.

A „Journ. Officiell” sept. 20., 21. és 22-iki számaiban, melyek Toursba is eljutottak, ezeket mondja: Valótlan, hogy az ellenség töltünk több ágyut vett volna el. A bilancoarti hid felvetett. Hírszerint a medani erőseget porosz dragonyosok szállták meg. Az ellenség elfoglalta Bougival, Ruelt és Nanterret. E hó 21-ig Corbesvie, Surresnes- és St.-Cloudban még nem voltak porosok.

Delen és keleten távol tartja magát az ellenség. Chalitten és Chevren felé porosz őrcsapatokat találtak, kiket jól irányozott gránátokkal fogadtak. Vanvers erődnél egy kis ütközet volt a csatárokkal. Biedre és Ivry erődk parancsnokai az ellenséget Cretes és Villejuif felé jelzik, Hay és Charilla irányában.

Toursból 21-ről jelentik, hogy a nemzeti védelem helyi kormánya következő kiáltványt bocsátott ki:

„Franciaországhoz!

Páris ostroma előtt Favre Gyula Bismarckot meg akarta látogatni, hogy az ellenség hangulatát megismerje. Az ellenség nyilatkozata következő: Poroszország folytatni akarja a háborút és Franciaországot másodrendű hatalmassággá alázni le. Poroszország Elszaszt és Lotharingiát akarja Metzig a hódítás jogánál fogva. Poroszország, hogy a fegyverszünetbe beleegyezék, Strassburg s az egész Mont Valerien átadását merészli kívánni. Páris a végsőig elkeseredve, később lenne saját romjai alá temetni magát. Ily szemtelen követelésekre csak élethalál-harccal lehet válaszolni, Franciaországot felveszi e harcot és számít összes gyermekeire.”

Tours, sept. 25. Trochu tbnok egy napiparancsban dicéri a tüzéséget, mint a mely az ellenségnek roppant veszteséget okozott, és ócsarolja az első zuavezred magatartását, mint a mely hihetlen remület folytán rendetlenül meghátrált és szerte nyugtalanítóg hatott. Ez ezred ellen szigorú intézkedések lőnek elrendelve.

Párisból írják a „Baud”-nak, hogy ámbár az erők mind fel vannak már szervezve, a tuileriak kertjében mégis sok ágyu, moszár és vetágyú áll készen, a szükséges fogatokkal és társzekerekkel együtt.

A szolgálati legénység szintén itt tanyáz, a hol még nem régiben Eugonia császárné és udvarbölgyei étálgattak. A császári sasok a tuileriak bejáratáról már levétettek, s a pompás palota minden oldalán ott ragyog a felirat: „Nemzeti tulajdon, a köztársaság tulajdona.”

Tulajd. és felelős szerkesztő: Sándor József.

